

בית המשפט המחוזי בחיפה

19 אוקטובר 2017

עפ"ת 62250-07-17 . נ' מדינת ישראל

לפני הרכב כב' השופטים:
רון שפירא, סגן נשיא [אב"ד]
בטינה טאובר
תמר נאות פרי

המערער

ע"י עו"ד גב' ניצה כהן

נגד

מדינת ישראל

המשיבה

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28

פסק דין

השופטת בטינה טאובר:

מבוא

1. בפנינו ערעור הנאשם (להלן: "המערער") על גזר דינו של בית משפט השלום לתעבורה בחיפה, כב' סגן הנשיא השופט גיל קרזבום שניתן ביום 21/06/17 בתיק גמ"ר 16-04-680 (להלן: "בית משפט קמא"). הערעור מופנה כנגד חומרת עונש המאסר בפועל שנגזר על המערער, לאחר הרשתו, בעבירת גרם מוות ברשלנות בנהיגה וכן במספר עבירות תעבורה נוספות.
2. בד בבד עם הגשת הודעת הערעור הגיש המערער בקשה לעיכוב ביצוע עונש המאסר בפועל שנגזר עליו. בקשה זו הועברה לתגובת המשיבה אשר הסכימה לעיכוב הביצוע המבוקש. לפיכך, הורה בית המשפט בהחלטה מיום 31/07/17 על עיכוב ביצוע עונש המאסר בפועל עד להכרעה בערעור.

עובדות כתב האישום וההליך בבית משפט קמא

3. מעובדות כתב האישום שהוגש כנגד המערער, עולה כי ביום 19/01/15 סמוך לשעה 14:07 נהג המערער ברכב פרטי מסוג יונדאי (להלן: "הרכב") בסמוך לצומת הרחובות פל-ים ונתנון בעיר התחתית בחיפה, מכיוון דרום לצפון בנתיב השמאלי מתוך שניים (להלן: "הכביש"). הכביש הינו דרך עירונית, כביש דו מסלולי דו נתיבי עם שטח הפרדה בנוי. כביש אספלט תקין ויבש עם עיקול קל שמאלה (להלן: "העיקול"). מיד בכניסה לרחוב נתנון קיים מעבר חצייה בכביש (להלן: "מעבר החצייה"). על המדרכה מימין למעבר החצייה מוצבים עמודי בטון נמוכים ומוצב עמוד רמזור להולכי רגל (להלן: "עמוד הרמזור"). שדה הראייה מכיוון נסיעת המערער למעבר החצייה ולמדרכה מימין לו 70 מטרים לפחות. מזג האוויר באותו יום היה בהיר, ראות טובה ואור יום.

בית המשפט המחוזי בחיפה

19 אוקטובר 2017

עפ"ת 62250-07-17 נ' מדינת ישראל

1

2 ביחס להיסטוריה העבריינית והעבירות נשוא כתב האישום ציינה קצינת המבחן כי המערער
3 נעדר עבר פלילי וכי הוא לוקח אחריות על העבירות בהן הורשע וחש אשמה בשל העובדה
4 שגרם למותו של המנוח, אולם נוטה להשליך את נסיבות האירוע על גורמים אחרים ובכלל
5 זה על הטענה כי סמוך לאירוע התאונה חש שהוא מתנתק והתעורר לאחר שהתנגש בעץ ורק
6 אז הבין שמישהו נפגע, זאת הגם שציין כי מביקות רפואיות אותן ביצע לא ניתן היה לאשש
7 את טענתו כי הוא סובל מניתוקים לאורך היום.

8

9 קצינת המבחן התרשמה מאדם בעל יכולות טובות, קונקרטי אשר מתקשה לבטא את רגשותיו
10 ולשתף בעולמו הפנימי. עוד התרשמה קצינת המבחן כי לאורך השנים גילה המערער יציבות
11 במסגרות השונות ויכולת תפקוד טובה. על רקע האמור המליצה קצינת המבחן להטיל על
12 המערער צו מבחן לתקופה של שנה במהלכה ישתלב המערער בטיפול ייעודי לנהגים שגרמו
13 למוות וזאת לצד עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות, פיצוי למשפחת המנוח ועונשי פסילה.

14

15 7. ביום 08/05/17 הוגשה לתיק בית משפט קמא חוות דעת הממונה על עבודות שירות, בה צוין
16 כי המערער מתאים לריצוי עונשו בעבודות שירות.

17

גזר דינו של בית המשפט קמא

18

19

20 8. ביום 21/06/17 גזר בית משפט קמא את דינו של המערער. בית משפט קמא עמד במסגרת גזר
21 הדין על הכללים המנחים שהותוו בפסיקה באשר לענישה הראויה בעבירות של גרימת מוות
22 ברשלנות שכוללת ככלל עונשי מאסר לריצוי בפועל אשר נועדו להרתיע את ציבור הנהגים
23 מנהיגה רשלנית תוך הדגשת עקרון קדושת החיים.

24

25 לאחר מכן נפנה בית משפט קמא לסקירת השיקולים שהנחו אותו בגזירת עונשו של המערער.
26 בית משפט קמא ציין כי התאונה ותוצאותיה הקשות נגרמו בנסיבות המלמדות על רשלנות
27 ממשית של המערער, שעה שאלה כללו סטייה מנתיב הנסיעה תוך עלייה על המדרכה, פגיעה
28 בעמודי הבטון, ברמזור ובהמשך בהולכי הרגל שהמתינו על המדרכה על מנת לחצות את
29 הכביש במעבר החצייה שסומן באופן בולט בתוספת תמרור. מכאן ציין בית משפט קמא כי
30 התאונה התרחשה באשמתו המלאה של המערער ללא כל רשלנות תורמת מצד הולכי הרגל
31 שנכחו במקום. בית משפט קמא לא נתן משקל של ממש לטענת המערער "להתנתקות" בזמן
32 התאונה וזאת מכיוון שטענה זו לא גובתה בראיות. בבחינת מדיניות הענישה המקובלת
33 בעבירות מן הסוג הנדון ציין בית משפט קמא תוך הפנייה לפסיקה של בית המשפט העליון כי
34 במקרים של גרימת מוות ברשלנות של הולך רגל מדיניות הענישה הנהוגה כוללת רכיב של
35 מאסר בפועל.

בית המשפט המחוזי בחיפה

19 אוקטובר 2017

נ' מדינת ישראל

עפ"ת 17-07-62250

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16

"בית משפט זה עמד לא פעם על הצורך להחמיר בענישה על מנת להילחם בנגע תאונות הדרכים בכלל ובאלה הקטלניות בפרט... נקיטת יד קשה נגד עברייני תנועה שגרמו בנהיגתם הרשלנית למוותם של אחרים יש לה מקום גם באותם המקרים אשר בהם מדובר בנאשמים נורמטיביים שהעולם העברייני זר להם ואשר מטבע הדברים יתקשו להתמודד עם מאסר מאחורי סורג ובריח. בהקשר זה כבר נפסק כי "אין מקום לענישה סלחנית מדי במקרים אלה ויש להעדיף את הצורך להעביר לציבור מסר ברור ומרתיע, אלא אם כן מתברר כי קיימות נסיבות אישיות חריגות ויוצאות דופן המצדיקות סטייה מרמת הענישה הראויה" (ראו, ע"פ 5787/04 שחאדה נ' מדינת ישראל (8.9.2004)). הטעם לכך הוא שאל מול הקושי אותו חווה הנאשם שגרם לתאונת הדרכים הקטלנית, ניצבים נפגעי הקטל בדרכים שחייהם נגדעו וכן בני משפחתם שחייהם השתנו ולא ישובו עוד לעולם להיות כשהיו. המימדים המדאיגים של הקטל בדרכים, מחייבים על כן הטלת ענישה מרתיעה גם כאשר הנהג הפוגע ניהל אורח חיים נורמטיבי טרם קרות התאונה".

17
18
19

ראו בנוסף:

ע"פ 6358/10 מחמוד קבהא נ' מדינת ישראל (24/03/11);

ע"פ 6755/09 ארז אלמוג נ' מדינת ישראל (16/11/09).

20
21
22
23
24
25

13. עוד נקבע על ידי בית המשפט העליון כי חריגה מן הכלל האמור לפיו יושתו עונשי מאסר לריצוי בפועל, תיעשה רק במקרים חריגים ויוצאי דופן, בהן מדובר ברמת רשלנות נמוכה וכאשר מתקיימות נסיבות אישיות יוצאות דופן, המצדיקות, חרף הכלל האמור, שלא לשלוח את הנאשם האינדיבידואלי למאסר מאחורי סורג ובריח. ראו: ע"פ 548/05 מאירה לוי נ' מדינת ישראל (19/01/06).

26

27
28
29
30
31
32

14. בענייננו, התאונה גרמה לגדיעת חייו של המנוח. עם זאת, ומבלי להקל בתוצאה הטררגית ולהשלכותיה על כל הסובבים, בהתחשב במכלול הנסיבות ובנסיבותיו האישיות של המערער, סבורני כי עונש המאסר בפועל שנגזר על המערער אין בו כדי להשיג את תכלית הענישה, וסבורני כי זהו אחד המקרים החריגים בהם ראוי לתת לנסיבותיו האישיות של הפרט, משקל משמעותי מזה שניתן להן על ידי בית משפט קמא, ובאופן שמצדיק את התערבות ערכאת המערער.

33

34
35
36
37
38
39
40

15. נסיבות המקרה הטראגי הובאו בהרחבה בפסק דינו של בית משפט קמא ועולים גם ממקרא עובדות כתב האישום כפי שפורטו לעיל. אין ספק, כפי שקבע בית משפט קמא, כי נהיגתו הרשלנית של המערער הביאה לתוצאה הטררגית של גדיעת חיי המנוח וכי היה מקום להרשיעו בדין ולהשית עליו עונש. עם זאת, נראה כי התנהגותו של המערער נבעה מרשלנות רגעית, אובדן שליטה רגעי, או אי תשומת לב רגעי. אמנם, כל אלה עדיין באים בגדרה של רשלנות שגרמה למוותו של אדם. יחד עם זאת, ובניגוד לקביעתו של בית משפט קמא דומה שאלה מצויים ברף הנמוך של רשלנות אף שתוצאתה היא טראגית וחמורה מאין כמוה. יצוין כי

בית המשפט המחוזי בחיפה

19 אוקטובר 2017

נ' מדינת ישראל

עפ"ת 17-07-62250

17. לאור כל האמור, אציע לחבריי להרכב לקבל את הערעור ולהפחית את עונש המאסר בפועל
2 שנגזר על המערער ל-6 חודשי מאסר אשר ירוצו בעבודות שירות (יצוין כי המערער הופנה
3 לממונה על עבודות שירות על ידי בית משפט קמא, אשר קבע כי המערער כשיר לבצע עבודות
4 שירות, ואף קבע עבורו מקום עבודה). יתר רכיבי גזר דינו של בית משפט קמא יוותרו על כנס
5 בשינוי אחד לפיו מניין תקופת התנאי שנקבעה לעונשי הפסילה על תנאי והמאסר על תנאי
6 ייחל ממועד מתן פסק דין זה.
7
8

בטינה טאובר, שופטת

9

10

11

השופט רון שפירא, סגן נשיא [אב"ד]:

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

אני מסכים עם האמור בפסק דינה של חברתי, השופטת טאובר, והתוצאה אליה הגיעה. ער
אני למדיניות גזירת עונשי מאסר בפועל על נהגים שגרמו לתאונות דרכים קטלניות, כפי
שנקבעה ע"י בית המשפט העליון בשורה של פסקי דין. "מדיניות הענישה המחמירה
והמרתיעה באה לידי ביטוי בכך שעל פי רוב הרשעה בעבירות גרימת מוות ברשלנות בתאונות
דרכים מחייבת הטלת עונש מאסר בפועל ופסילת רישיון לתקופה ממושכת [ראו: ע"פ 783/07
עתאבה נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 23.9.2007) בפסקה ט' (להלן: עניין עתאבה); רע"פ
548/09 לוינ' מדינת ישראל (לא פורסם, 19.1.2006); ע"פ 708/10 שלאפה נ' מדינת ישראל
(לא פורסם, 14.6.2010) (להלן: עניין שלאפה)]. [ראו: ע"פ 6358/10 מחמוד קבהא נ' מדינת
ישראל (24.3.2011)].

עם זאת, סבור אני כי הגיעה העת לבחון שוב מדיניות זו ולסטות ממנה, במקרים המתאימים.
זאת בשים לב להוראות תיקון 113 לחוק העונשין במיוחד על רקע המסקנות הנלמדות מדו"ח
הוועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים (פורסם בחודש נובמבר 2015,
להלן: "ועדת דורנר" או "דו"ח הוועדה"). הדו"ח מצביע על הנזק העולה על התועלת
שבמאסרים קצרים, ובמיוחד כשמדובר בנאשמים שאינם בעלי דפוס התנהגות עברייני
מובהק. בנוסף מצביע הדו"ח, כמו גם תיקון 113 לחוק העונשין, על הספק שבעצם מימוש
רכיב הרתעת היחיד והרבים המהווה שיקול במסגרת שיקולי הענישה [לעניין ההרתעה כרכיב
בענישה והדעות החולקות בנוגע לאפקטיביות שבהרתעה ראו: Bottoms Anthony and Von
Hirsch Andrew, "The Crime Preventive Impact of Penal Sanctions", in The

בית המשפט המחוזי בחיפה

19 אוקטובר 2017

נ' מדינת ישראל

עפ"ת 62250-07-17

1 Oxford Handbook of Empirical Legal Research (Oxford University Press 2012) p
2 96; Qwinn Warren, "The Right to Threaten and the Right to Punish", in
3 [Punishment, Simmons J. A. and others ed. (Princeton University Press 1995)p. 47
4

5 מסקנות וועדת דורנר, המבוססות על שורה של מחקרים שפורטו בדו"ח הוועדה, ביחד עם
6 הוראות תיקון 113 לחוק העונשין ומשקלו של רכיב השיקום במסגרת שיקולי הענישה,
7 מצדיקות בחינה מחודשת של שיקולי הענישה ככלל ובמיוחד בעבירות שעניין במעשה
8 המוגדר כרשלנות, ומחייבות התייחסות מתאימה בגזירת הדין במקרים מסוג אלו שבפנינו
9 כעת. יוער בהקשר זה כי עיקר הפסיקה בעניין גזירת עונשי מאסר על עברייני תעבורה שגרמו
10 למוות ברשלנות נקבעה קודם לתיקון 113 לחוק העונשין וקודם לפרסום מסקנות ועדת דורנר.
11 כעת, משתוקן החוק וניתן לשיקולי שיקום משקל משמעותי, יש להביא שיקולים אלו
12 בחשבון, גם כאשר מדובר בעבירה של גרימת מוות ברשלנות בתאונת דרכים, כל זאת ביחד
13 עם יישום מסקנות וועדת דורנר בכל הנוגע להעדר יעילות השימוש במאסרים במקרים מסוג
14 זה שבפנינו [ראו לעניין זה דברים שכתבתי בעפ"ת (חי) 1267-05-16 **רוברט חיזגילוב נ' מדינת**
15 **ישראל** (29.6.2016)]. עד כמה שידוע לא הוגשה בקשה למתן רשות לערער על פסק דין זה].
16

17 על האמור יש להוסיף כי על המערער גם נגזר להיפסל מלנהוג למשך 10 שנים. כשמביאים
18 בחשבון את גילו של הנאשם (בן כ-49 שנים), משמעות פסילת רישיון הנהיגה לתקופה
19 ממושכת היא, בפועל, חיסול כמעט מוחלט של יכולתו להמשיך ולנהוג, גם בעתיד. שלילת
20 האפשרות לנהוג במקרה מסוג זה היא הענישה הראויה, לטעמי, בהיותה המענה הנכון
21 למניעת סיכון מהנהג הפוגע. יצוין גם כי מדובר בענישה שאין להקל בה ראש בהיותה, בפועל,
22 ענישה המגבילה הגבלה ממשית את אפשרויות העיסוק, על כל המשתמע מכך. עוד אציין כי
23 סבור אני שהיה מקום לחייב את המערער/הנאשם לפצות את נפגעי התאונה בפיצוי גבוה
24 יותר. אמנם פתוחה הדרך לפנות לבית המשפט בהליך אזרחי מתאים. עם זאת יש בפסיקת
25 פיצוי הולם כדי להבהיר את עמדתו של בית המשפט והזדהותו עם סבלו של נפגע העבירה.
26 אדגיש, בהקשר זה, כי לו היה בפנינו ערעור שכנגד הייתי שוקל להאריך את תקופת פסילת
27 רישיון הנהיגה לתקופה ממושכת יותר, ואף לצמיתות, וכן להגדיל את סכום הפיצוי לנפגעי
28 העבירה. אלא שאין בפנינו בקשה או ערעור מסוג זה.
29

30 מטעמים אלו, סבור אני כי יש מקום להסתפק בתקופת מאסר שתרוצה בעבודות שירות,
31 כאשר יתר חלקי גזר דינו של בית משפט קמא יישאלו ללא שינוי, כפי שהציעה חברתי.
32

33 בשולי האמור ראוי להעיר כי מתסקיר שירות המבחן ומטעוני המערער בפנינו, טיעונים
34 שנטענו בשפה רפה לאחר הודאה, בשלב טיעון לעונש (פרוטוקול מיום 24.5.2017, עמ' 16 שי
35 16 – 23), ושלא נבחנו ע"י בית משפט קמא וגם לא ע"י גורמי החקירה, עולה כי המערער סובל

בית המשפט המחוזי בחיפה

19 אוקטובר 2017

נ' מדינת ישראל

עפ"ת 17-07-2250

1 שהתקיימו גם נתונים נוספים ושיקולים אינדיבידואליים מתאימים (וראו את המקרים אליהם הפנו
2 חברי מעלה).
3 לפיכך, נשאלת השאלה – מהו הדין כאשר אין מידע בנוגע לרף ההתרשלות? מהו הדין כאשר לא ברור
4 מה גרם לתאונה? האם היה זה היסח דעת רגע? האם המערער היה טרוד בנושא אחר? האם משהו
5 גרם לסטייה שלו אל הנתיב הסמוך ולאחר מכן, לעלייתו על המדרכה תוך גרימת הפגיעה הקשה?
6 אני מסכימה עם הדברים שכתב חברי, כבי' סגן הנשיא השופט שפירא, לפיהם ההסבר האפשרי שהציע
7 המערער, הסומך על "התנתקויות", לא הוכח, וממילא – אם המערער ידע שהוא סובל מתופעת
8 "התנתקויות" – הדבר רק מגביר את הרשלנות שיש לייחס לו.
9 מכאן, שנותרנו ללא הסבר, ולכן – התעוררו אצלי שאלות הנוגעות לנטל ההוכחה לגבי הנסיבות
10 המדויקות של התאונה המשליכות על אופי והיקף הרשלנות, וזאת שעה שלא התנהל הליך הוכחות
11 ושעה שהמערער הודה בעובדות של כתב אישום אשר לא כולל את ההסבר הנדרש.
12 לאחר שקראתי את חוות הדעת של שני חברי להרכב, ונוכח הנסיבות האישיות המיוחדות של המערער
13 שבפנינו, אצטרף לפסק דינה המנומק של כבי' השופטת טאובר ולהערות הנוספות של כבי' השופט
14 שפירא, תוך הפנייה לאחד מפסקי הדין שעסקו – למרבית הצער – במקרה דומה, רע"פ 2996/13
15 נייאזוב נ' מדינת ישראל (13.8.2014), לאמור:

16

17 "... הענישה במקרי גרימת מוות ברשלנות בגדרי תאונות דרכים או
18 תאונות אחרות היא אתגר קשה, שכן עסקינן ככלל בנאשמים נורמטיביים
19 שמעדו והתרשלו בהיסח הדעת של רגע, וחרב עולמן של שתי משפחות;
20 בראש וראשונה, וברמה עילאית, של משפחת הקרבן שקופדו חייו בשל
21 רשלנות; אליה נכמר הלב. אך במרבית המקרים ישנה גם טראומה לפוגע
22 ולמשפחתו, לא רק בשל הענישה אלא בשל המעשה, ומאמינים אנו
23 איפוא כי הנאשמים מתייסרים אף הם, בכלל וגם בפרשה שלפנינו. כפי
24 שאמרו זאת בתי המשפט הקודמים בתיקים אלה שלפנינו, מלאכת גזירת
25 הדין בכגון דא קשה היא מן הרגיל, וכדברי הנשיא שמגר בר"ע 530/84
26 שפר נ' מדינת ישראל, פ"ד לח (4) 162, 163 "...שאנו דנים בעבירה שאינה
27 כרוכה בפגמים מוסריים או בשחיתות, אלא ביטויה כידוע לכולנו, באופן
28 התנהגותו של האדם הנוהג ברכב".

29

30

תמר נאות פרי, שופטת

31

32

33